

GLAS NARODA

Št. 130.

Ljubljana, sobota 11. julija 1936.

Leto II.

Rooseveltova vojna napoved kapitalizmu

Leto 1936 naj pomeni začetek konca tiranov v lastni deželi

Washington, v juliju.

Rooseveltove prvi veliki govor v volilni borbi je prekosil vsa pričakovanja javnosti in je bil pravcata senzacija. Kdor je mislil, da je ta predsednik že navlečen borbe, razočaran od mnogih reak-

cij, ki so prekrizale njegove namere in načrte, ta se je zdaj lahko prepričal o nasprotnem: Roosevelt se je pognal v volilno borbo z mladeniškim ognjem, ki preseneča celo njegove najbližje prijatelje.

Mož brez primere

Naj kdo misli o Rooseveltu, kakor hoče, in naj gleda še tako skeptično na njegove načrte, vendar mora priznati vsakdo, da je ta mož fenomenalen pojav motorične sile, ki je v moderni zgodovini Zedinjenih držav Amerike vsekakor brez primera.

Ta mož začara, fascinira tudi kot govornik. Ne ravno z blagovročnostjo glasu in umešniško tvorbo stavkov, poleg tega govori okorno, neameriško angleščino, njegovo grlo tudi ni posebno močno, in kakšen dveurni govor mu očitno prizadaje veliko fizičnega napora. — toda vse to zakrije in prežarja neka strastvenost in notranja preširjenost, ki se neposredno polasča tudi poslušalcev.

Stotisoči so očarani

Tistih stotisoč ljudi, ki so se zbrali v ogromnem Franklin-Piel-dovem stadionu v Filadelfiji, da slišijo Rooseveltove govor, so bili po prvih desetih minutah zavzeti, navdušeni, skratka: fascinirani.

Saj pa je bilo v resnici senzacionalno slišati, da je Roosevelt trdno odločen svojo gospodarsko politiko — če bo v drugič izvoljen za predsednika — še z vse večjo odločnostjo kot doslej nadaljevati in uveljavljati. Govoril je kakor socialist, da, skoraj kakor komunist; najhujši napadi na kapitalizem v njegovi sedanjí obliki, besni in ironično-jedki naskoki na tiranstvo političnih in gospodarskih diktatorjev na svetu sploh in v USA še posebej, — vojna napoved privilegijam bogatinov. Roosevelt je v tej zvezi s posebnim poudarkom spomnil na leto 1776, ko se je Amerika definitivno otresla hegemonije evropskih sil, — a leto 1936 naj pomeni začetek konca tiranov v lastni deželi.

Nobenega dvoma ni, da se je predsedniški kandidat Roosevelt s tem prvim programatičnim govorom, ki njegovega notranje političnega pomena in učinka niti ni mogoče preceniti, angažiral na način, ki mora vsakega poznavca ameriških razmer osupniti.

Glasnik proletarijata

Roosevelt, ki je pred štirimi leti stopil na plan, da z radikalnimi reformami sanira gospodarstvo Amerike, ki naj vsem razredom in slojem prebivalstva prinese koristi, je očitno dospel danes do še veliko bolj radikalnega stališča: postal je glasbenik proletarijata in agitator proti posedujočemu razredu, kateremu očita, da je s svojim brezobzirnim kapitalističnim individualizmom in egoizmom spodkopaval gospodarske temelje dežele.

To ni malenkosten ošitek, — posledice se bodo kmalu pokazale. Ni dvoma, da bo Rooseveltove nasprotne, guverner Landon, zdaj operiral z geslom, da je Roosevelt boljševik.

Beseda tedna

Ljubljana, 10. julija.

Debata se je pričela v vagonu, ko smo se vozili mimo nekega poslopja, na katerem smo brali napis »Delavnica komerc. saobrač. oddelka«.

Bratje, ali ve kdo povedati, kaj ta napis pomeni in zakaj se tako glasi? Preprosta stvar! porečete. V napisu sta dve skrajšani tujki: komercialno pomeni trgovinsko (odnosno tudi prometno), saobračajno pa pomeni prometno, torej bi se moral ta napis v čisti pravilni slovenščini glasniti: »Pisarna trgovinsko-prometnega oddelka«. Moral glasiti, — pravite, — pa zakaj se ne glasi tako? To je tisto vprašanje!

Težko, da bi kdo izmed vas mogel dati pravi odgovor. Iz naše družbe v vagonu ga ni nihče vedel dati. Nekdo je menil, da bi bil to v stvari isto, ako bi se napis glasil »Pisarna komerc. Verkehrs-oddelka«. Ali je imel mož prav ali ne?

Ampak vprašajmo se zdaj zgolj po napisu samem kot takem. Zakaj ga je tisti, ki ga je sestavil, sestavil iz treh jezikov oziroma, če izvajamo besedo »komerc«, ki je mednarodni izraz, iz dveh jezikov: iz slovenščine in srbsčine? Ali ne bi bilo bolje in tudi simpatičnejše, če bi ga bil sestavil ali docela slovensko ali docela srbsko oziroma srbo-hrvatsko? Zakaj ga je skrpel takole po slovensko-srbsko? Nihče iz naše

družbe v vagonu ni vedel tega prav razločno. Eni so bili mnenja, da je sestavljalvec tega napisa hotel pač izraziti v tem ne-kako narodno edinstvo, drugi spet so videli v tem pristno jugoslovanščino. A tu se je oglasila neka dama rekoč: »Najpristnejša in najboljša jugoslovanščina je po mojem okusu še vedno dobra slovenščina, dobra hrvaščina, dobra srbsčina.« Ali je imela ta dama prav ali ne?

Bratje, ne maram vas s tem napisom moriti, vendar morate priznati, da je tu primer, ki mu je težko ali celo nemogoče najti smisla, in da je prav zato ta primer nekako simboličen in značilen za toliko in toliko velikih in majhnih problemov, okoli katerih se suče danes naše javno življenje in katerih ne vemo in ne znamo razrešiti. In zakaj ne? Ker vsi skupaj ne vemo, si nismo na jasnem in čistem, kaj pravzaprav hočemo, kakor tudi sestavljalvec rečenega napisa ni vedel, kaj pravzaprav hoče. Iz teh nejasnih pojmov je nastal nejasen položaj ali pa obratno: iz nejasnega položaja nejasni pojmi, kakor hočete, saj je v stvari eno in isto.

Zadnjič je neki list ugotovil, da vlada v splošnem danes nejasno razpoloženje in da ljudske množice nič prav ne vedo, kam jih vodijo nejasni klicarji. — Temu moramo le pritrditi, saj če se malo ozremo naokoli, vidimo vsepovsod pojave, ki to dokazujejo. Vidimo takole v dnevni politiki, da desni-

ca kakor levica niti vsaka zase prav ne ve, kaj hoče, in kam, — kako bi mogli šele vedeti to druga o drugi!

Sama nejasna gesla in nejasni pojmi. Na primer: državno in narodno edinstvo, ki se od zedinjenja sem vleče kakor rdeča nit skozi vso domačo politiko, — ali obstoja danes po osemnajstih letih, o tem popolnoma jasen pojem? Ne. Eni si razlagamo državno in narodno edinstvo tako, drugi drugače. Nič koliko tolmačeni tega državnega in narodnega edinstva smo že slišali, vendar se niti eno ni docela krilo z drugim.

Smo slišali na primer zadnjič s kongresa JNS poudarjati govornike, da ne gre narodnega in državnega edinstva istovetiti s centralizmom. Radi verjamemo JNS, da ga ne istovetijo (zlasti verjamemo to njenemu slovenskemu krilu, ker si ne moremo predstavljati, da bi se sploh kdo v Sloveniji mogel ogrevati za centralizem po teh izkušnjah, ki jih imamo s te strani), vendar je ta stranka po vsem svojem dosedanjem delovanju zbuja vtis, da je centralistično usmerjena. Vse to so za krivili nejasni klicarji z nejasnimi gesli.

Po drugi strani zopet smo videli avtonomiste s tako radikalnimi načeli in gesli, da se je zdelo popolnoma izključeno, da bi ti ljudje mogli ali hoteli kdaj direktno ali indirektno podpreti centralistični režim. In vendar se je tudi to zgodilo. Spet samo dokaz, kako raz-

tegljivi so pojmi in kako nejasni.

Pa smo nedavno slišali mero, danega politika razlagati pojem državnega in narodnega edinstva v pojmu jugoslovanstva tako, da bo tisto pravo jugoslovanstvo doseženo takrat, ko bo vsak Slovenec enako čutil, kar boli Srbi in Hrvati, kakor bosta Srb in Hrvat enako to čutila drug za drugega in za Slovenca.

Temu mora vsak pritrditi. Tako je prav in tako bi moralo biti.

A v isti čas smo slišali drugega, merodajnega politika izjaviti, da nas Slovencev Hrvatsko vprašanje nič ne briga. Mi Slovenci vodimo svojo slovensko politiko, Hrvati pa naj vodijo svojo hrvatsko! Tako je dejal ta mož.

To nam pa spet nikakor ne gre v glavo. V duhu in smislu državnega in narodnega edinstva nas mora hrvatsko vprašanje vendar prav živo zanimati, zlasti še, če je v hrvatskem gibanju zapopadeno hkratu tudi kmetško gibanje. Za vruga, vendar ne moremo in ne smemo odcepiti slovenskega kmeta od hrvatskega in srbskega kmeta! Mi smo vendar kmetška država in v jugoslovanski kmetški skupnosti je temelj vse naše skupnosti, državnega in narodnega edinstva!

Ah, kako je dandanes vse komplicirano in izumetničeno! Spočetka pa je bilo vse tako naravno in preprosto. Od začetka je bilo tu samo eno: Kralj in narod in država, naša Jugoslavija. In je bi.

Dogodki in opazke tedna

Ljubljana, 11. julija.

Na političnem polju kaže minuli teden precejšnjo živahnost in razgibanost. Sploh je podoba, da je v naše domače politično življenje prišel »tempo« in da letošnji pasji dnevi ne bodo tako mrtvi, kakor se sicer za ta čas spodobi.

Nekaj k temu poživljenju je vsakakor doprinesel zopetni nastop g. Živkoviča na politični pozornici, ki morda zaenkrat ni toliko pomemben, kolikor zanimiv dogodek. JNS je pri tej priliki izdala okrožnico na svoje pristaje, v kateri pravi, da je nasprotne obsele strah. Ne vemo, v koliko so prestrašeni drugi nasprotniki, vsakakor pa je videti silno vznemirjen »Slovenec«, ki si toliko daje opraviti z g. Živkovičem, da se javnost začudeno vprašuje, kaj to pomeni? Pa ne, da bi se »Slovenec« danes g. Živkoviča v civilu in brez sablje bolj bal, kot se ga je svojčas v uniformi in s sablo?

O združenih opozicijah poročajo listi, da je zelo agilna, da se s pospešenim tempom nadaljuje pogajanja med Beogradom in Zagrebom na eni strani, med posameznimi skupinami srbske opozicije na drugi strani, da se ta

in ona stališča polagoma zblizujejo in da je akcija za sporazum na dobri poti. Stvari se razvijajo tako, da je stari g. Davidovič celo »odgovoril svoj odzrak na letovanje za 10 dana«, kar veliko pomeni.

Tudi vlada je stopila iz svoje rezerve in je javnost presenetil govor g. dr. Stojadinoviča v glavnem odboru JRZ po svojem ostrim tonu visaviš g. Živkoviču, a blagem tonu visaviš Zagrebu. Značilen je poudarek g. šefa vlade glede na hrvatsko vprašanje, »da se ustvarijo s s v o b o d o l j u b n o p o l i t i k o vsi predpogoji za pomiritev in zboljšanje ozračja v medsebojnem zaupanju.«

Splošna politična razgibanost se odraža tudi pri nas doma, v Ljubljani in po deželi, ni več takega mrtvila kot doslej, in opažati je že predznake splošne politične mobilizacije, ki je itak na vidiku spričo napovedanih občinskih volitev jeseni.

Giblje se JRZ, giblje se JNS, giblje se ljudska fronta, gibljejo se kmetijci, slovenski radikali in druge skupine. In politične niti se predejo... in tu se bo kaj pretrgalo, tam nanovo povežalo... igra je v teku.

Gospod šef vlade je spregovoril

Gospod šef vlade dr. Stojadinović je imel na seji glavnega odbora JRZ govor o zunanji in notranji politiki. O položaju Jugoslavije je dejal: Lahko rečem, da je Jugoslavija sedaj močnejša, nego je bila kdajkoli poprej. V odnosih naše države do Velike Britanije je dejal, da je Velika Britanija kavalirsko priskočila Jugoslaviji na pomoč v času sankcij in ji dovolila posebne olajšave za naš

lo tako naravno in preprosto, ko je na primer v prvi konstituenti tedanji podpredsednik vlade dr. Korošec po prečitani prvega državnega akta v srbohrvaščini zaklical: Ni treba, čitati še v slovenščini, saj mi Slovenci vsi dobro razumemo bratski srbohrvaški jezik! Kako je tedaj vsa hiša navdušeno ploskala! Da, lepo je bilo to, kakor bi bilo lepo, če bi se bil dvignil kak Srbi in zaklical: Naj se prečita samo v slovenščini, ker jo vsi Srbi razumemo! Tako je bilo od začetka. Takrat je bilo samo eno geslo in en pojem: Bratje, eno smo in eno ostanemo!

Danes po osemnajstih letih je vse polno gesel, pojmov in vprašanj, eno bolj zamotano kot drugo; danes je tu hrvatsko vprašanje in slovensko vprašanje in nič čudnega ne bo, če vznikne lepega dne tudi srbsko vprašanje o katerem itak poznavavci razmer zatrijujejo, da je že zdavnaj na skoku

V začetku je bilo državno in narodno edinstvo tu kot naravno dejstvo, kot gotova, izvršena stvar, o kateri sploh ni debate. Potem pa so prišli nejasni klicarji z nejasnimi gesli napravili iz državnega in narodnega edinstva vprašanje in ga zamotali v tak klobuč, da ga danes zlepa ni moči razmotati.

Ne more ga razmotati niti Aemonus

izvoz v Veliko Britanijo. O odnosih do Francije je dejal, da gleda francoska vlada na varnost Jugoslavije, kakor na svojo lastno varnost. Če dodam naše zavezništvo z državami Male zveze in Balkanskega sporazuma, tedaj lahko rečemo, da je Jugoslavija v dobri družbi in da ji ni treba biti v skrbeh za nadaljni razvoj političnih odnosov v Evropi.

V notranji politiki se je šef vlade obširneje ukvarjal z g. Živkovičem in je dejal: Mi smatramo, da je g. Živkovič oblekel civilno obleko. Mi čakamo g. Živkoviča kot šefa stranke pri njegovem delu. Če namerava razen tega pripeljati ljudi iz Jevtičeve skupine v JNS, tedaj moramo že sedaj opozoriti na to, da se je v okolici Jevtiča zbrala kuhinja intriganov klevetnikov in celo atentatorjev. Mi bomo proti tem ljudem zelo ostro nastopili in bomo pobijali destruktivne elemente, pa naj se nahajajo v katerikoli taboru ali celo pod okriljem JNS ali njegovega šefa. (Torej vojna napoved, to bodo padale glave!)

★

V ZDRUŽENI OPOZICIJI

se vršijo v zadnjih dneh živahni sestanki in konference. Kot emisar srbijske opozicije je bil v Zagrebu pri dr. Mačku g. Vlajić in se na temelju njunega razgovora zdaj v Beogradu nadaljuje pogajanja med skupinami opozicije.

SHODI G. MINISTRA DR. KREKA.

Po daljšem presledku, je imel g. minister brez portfelja dr. Miha Krek minulo nedeljo spet dva shoda in sicer v Prekmurju v Murski Soboti in Dolnji Lendavi z običajnimi govori.

DR. MAČKA SO OBISKALI NOVINARI

in ga vprašali, ali misli iti na volitve. Dr. Maček je odgovoril: Zakaj ne bi šel na volitve? Če bodo občinske volitve, pojdemo v volilno borbo! In še kako pojdemo! Pri volitvah bomo nastopili, kakor bo najbolje kazalo. Po-

nekje bomo nastopili samostojno, drugod kot kmetско-demokratska koalicija ali pa kot združena opozicija. Na volitve pa gremo vsekakor!

OBCINSKE VOLITVE

bodo po napovedbi gospoda šefa vlade postopoma po banovinah od avgusta do oktobra. Avgusta se začno volitve v vardarski banovini, sledile bodo moravska, vrbaska in še druge banovine. Kdaj bodo volitve v naši dravski banovini še ni znano. Volitve bodo javne kakor so bile zadnje, dr. Korošec je dejal, da bodo svobodne.

OBCINSKE VOLITVE NA HRVATSKEM.

V nedeljo so bile občinske volitve v občinah Podvrh, Marija Bistrica in še par občin. Edine kandidatne liste so bile povsod bivše HSS (Mačkove), največ volilnih udeležencev je bilo v Mariji Bistrici in sicer od 3260 upravičencev 2100 volilcev.

SPET EN ŽUPAN RAZREŠEN!

Županu Cirilu Pircu iz Kranja in podžupanu Rici Mayerju je bil dostavljen razrešitveni dekret banske uprave. Seveda sta oba vložila pritožbo na upravno sodišče.

OBSOJENI KOMUNISTI.

Državno sodišče za zaščito države je zopet obsodilo radi komunizma 6 oseb, večinoma inteligentov, na skupno kazen 12 let roblje ter na 12 let izgube častnih državljanskih pravic. Obsojenci so sami Hrvati.

HRVATJE SO PROGLASILI

praznik sv. Cirila in Metoda za dan hrvatske narodne prosvete. Ta proglas so podpisali dr. Maček, dr. Ante Bauer ter križevački vladika dr. Njiradi.

HRVATSKI ZDRAVNIKI

iztopajo iz članstva Jugoslovenskega društva, posebno pa zdravniki iz Hrvatske, Slavonije in Medijmurja. Na svojem sestanku so radi spora pri volitvah predsednika tega društva nastala nesoglasja, ki so imela za posledico sedaj ta kolektiven izstop. In tako so se tudi v tem oziru Hrvati odtegnili sodelovanju z ostalimi narodi v Jugoslaviji.

Tedenske novice

Za kriminalno afero v Beogradu. odkrito že pred enim letom, v kateri pa oblasti nimajo pooblastila, da primejo krivce, ker je vanjo zapletena odlična visoka osebnost, vlada živo zanimanje, kakor to poroča beograjska »Politika«.

Osem in pol milijona dinarjev na grado dobil neki sluga, ker je ova dil oblastvom dr. Bodija. Ime se nahaja v zapечатeni kuverti v upravi carinarnice.

Zrtev roparskega umora je postal upokojeni finančni preglednik Ivan Strajnšek. Ko se je vrnila njegova žena s trga domov, je našla svojega moža v spalnici ležečega v krvi na tleh. Bil je že mrtev. Neznani zločinec je izropal stanovanje ter odnesel denarja in drugih vrednosti za 30 tisoč dinarjev. Zaenkrat manjka za roparjem vsaka sled.

Strašna prometna nesreča pri Rogaski Slatini. V ponedeljek je zadel tovorni avtomobil zagrebske firme Milnek in šlegel pri Sv. Križu, kjer seka cesta progo, v vlak. Pri tem sta bila na mestu ubita zastopnik firme Josip Hauc in slučajni sopotnik kipear Maks Osrečki iz Rogatca, šofer Viktor Svoboda je pa močno poškodovan. Vzrok nesreče: ne-

zavarovan železniški prelaz in nepredviden šofer.

Stavke. Hrvatski radniški savez je organiziral stavko delavcev v poedinah osjeških obratih, tako v tovarni mila, opekarni, tovarni usnja itd. Tud drugje se pojavlja mezdno gibanje. — Zagreb že par dni nima svežega kruha, radi ustavitve dela pekovskih pomočnikov. Zagrebčani odločno zahtevajo intervencijo oblasti.

V Hrastniku so te dni stopili v stavko vsi rudarji. Med tem je pa baje že dosežen načelni sporazum s TPD in se bodo rudarji vrnili na delo.

Reorganizacija zagrebske policije bodo izvršili te dni. Število uniformiranih stražnikov se bo povišalo na 840, poleg tega bodo porabili še 1 milijon Din za motorizacijo policije.

Tri defraudante so v Sovjetski Rusiji ustrelili, ker so poneverili dva milijona rubljev iz sindikata za socialno zavarovanje v Ukrajini. (Tako bi morali postopati povsod z defraudanti ljudskega denarja!).

BEVC JOŠKO, dentist (zobni atelje — ordinacija) zopet redno sprejema. Glejte današnji oglas na 3. strani.

Esperanto

kot neobvezen predmet v šolo

Ljubljana, 10. julija.

V srednjih in sorodnih šolah se poučujejo jeziki, kakor nemščina, latinščina, francoščina, srbohrvaščina itd. Res je poučevanje jezikov velikega pomena za mladino, a kaj, ko koncem študija niti enega teh jezikov dijak ne obvlada. Poleg tega se kot neobvezen predmet poučuje češčina, italijanščina, poljščina; zakaj se ne bi poučevalo še esperanta? Saj so ga uvedli v šole na Poljskem, Češkem, Francoskem, Nizozemskem. Zakaj naj bi še naš slovenski dijak ne govoril esperanta, mednarodnega jezika?

Ugovarjalo se bi. Češ, dijak je prezaposlen, ne ostane mu časa, da bi se učil poleg vsega drugega še esperanto. Toda ni tako. Res, drugi jeziki kakor nemščina, francoščina in dr. potrebujejo študija 3—4. celo več let, dočim se esperanta človek z lahkoto nauči v 2 ali 3 mesecih in če se učijo samo 2 uri tedensko. Velikega pomena pa bi bilo poučevanje esperanta v trgovskih šolah, saj absolventi teh šol kot uradniki ali korespondenti pri podjetjih in veletrgovinah morajo obvladati več jezikov in bi jim tud esperanto služil v te svrhe morda še bolje kot drugi jeziki. Zato upamo, da bi ne bilo prav nič odveč, da bi se med drugimi neobveznimi predmeti našel še Esperanto.

Ti meni — jaz tebi

Na postaji Chiemgau na Bavarskem se je odigral ondan vesel prizor. Neki star kmečki očanec se je bil zamudil in je hotel skočiti na vlak, ki se je že premikal. A sprevidnik ga je potegnil nazaj in se nato povzpela na stopnjice. Tedaj ga je pa hudi očanec potegnil dol z besedami: »Če se jaz ne bom peljal, se pa tudi ti ne boš!« In tako je vlak obema ušel pred nosom.

Teden v verzih

Vročina, suša, pasji dnevi,
nevlhte, strele in viharji,
tako dogodkov so odsevi
ta teden ves čas v mrki zarji.

Zenčeva ima zdaj migreno,
preveč otrokom je že mati,
za to pred posteljo nje dragoceno
bi vedno morali zdravniki stati.

V vročini nahod neguš ji je skuhal,
in diplomatje kašelj so dobili,
še zviti Eden preveč je poduhal
in na dopust se umakne taki sili.

Gdansk je na severu prevroča kaša,
v Berlinu bi jo radi ohladili,
ker Beck tako prijazno se obnaša,
da bi mu Prusi radi — poljstvo od-
pustili.

Kar paragraf v človeški je pravici,
to diplomat v političnem je svetu:
bolj ko izmika čisti se resnici,
bolj mu veljava raste v novem
cvetu.

Tako zdaj vidimo, da si je seglo v
róke,
kar se pred kratkim je gonilo na
vešala —

In bošča veseli se ta poroka:
»Not slamo no!« Ko je zvezda

germanski sestri v novo zvezo,
se zdi ji, da bo manj čutila
nad sabo zdaj angleško pezo
in da na nova pota bo krenila.

No, kaj pa mi? Po starem, ljubi
moji:

Koncert, tako — brez harmonije...
Bi jastrebi bili, pa smo le noji,
ki se bojimo lastne melodije.

Ta s kolom, ta z lažjo in ta z intrigo
za narod se poti in trudi,
gati pečenko si, spet drugi žuli bigo,
a vsak se razočaran v srcu čudi.

»Ti narod nehvaležni in nezreli,
kaj res ne veš, da smo ti svoje sile
dali?«

A narod, vagabund grenko-veseli,
sre roga: »Bi rajši sami z njimi ba-
rantali.«

In gremo se kot nekdaš to in ono:
tu frakcije, tam fronte, tamkaj
stranke,
za troedino vneti smo kolono —
le črke menjamo kot preperete
planke.

Na jesen pojdemo spet na volitve:
Kdo nam občinsko vodil bo upravo,
o tem je treba nove odločitve,
vsakdo na glas pove naj svojo stavo

Nam v mislih je Prešernova o kaši:
Če bo zabele dosti, dlnarjev, kre-
dita,

če res govéda naše bo na paši,
uprava vsaka nam bo hasnovita.

Dokler pa tonemo v rubežni in
dolgovih,
dokler pošteno delo kruha nam ne
daje,
dokler se gospodarstvo naše maje,
dotlej rešitve ni v političnih slapo-
vih.

Pri skupni skledi in za skupno mitzo,
tako nekdaš so dedje naši znali,
tako pregnali tudi mi bi krizo —
in narod zdrav in čvrst ostali!

Glas je neodvisen

En maček je bil, ki je miši lovil...

Kako se je naš Pik vozil v Zagreb

Zagreb, v juliju.

V gostilni in na vlaku so ljudje
tako gostobesedni in toliko vedo
novic, da bi človek že podvomil,
ali je vse res, kar si vedo poveda-
ti. Posebno je pa zanimiva vožnja
tja proti Zagrebu. Čim bolj se bli-
žal temu »velegradu«, tembolj ži-
va je govorica. Jug se bliža!

Ena feš Hrvatica

Nasproti mi sedi nežno-polta
damica. Že v Ljubljani je vstopi-
la. Tako sakrabsko podjetno je
rinila svoj res gigantski kovčeg
v kupe, da mi je treščila v kolena,
kot da mi hoče gladko amputirati
obe nogi. A nisem utegnil prote-

rom premotiti navdušeno manikir-
ko: —

— Gospodična, kam potujete?

— Šta se vas to tiče!

Pa imaš zlomka!

— Gospodična, gotovo ste iz
Zagreba? Kaj dela Maček?

— Lovi miši!

— Ne gospodična, oni drugi
Maček?

— Lovi one druge, pa da!

Dobro, pod častno besedo pove-
dano: Dekleta sem se začel že
kar bati! Navsezadnje dobim še
»jednu čušku«, če ne bom tiho.

— Za Boga milega, pa tko ste
vi, jer čete sve znati?

ZOBNI ATELJE — ORDINACIJA DENTIST BEVC JOŠKO Ljubljana, Gosposvetska c. 4-I.

(v hiši, kjer je apoteka »Kuralt«) redno ordinira
vsak delavnik: dop. od 9. — 1/2. ure, pop. od
2. — 1/2. ure. Na željo tudi izven navedenih ur.
TELEFON 32-96

Z ozirom na splošni težki denarni položaj
vsakemu dopustne cene.

stirati, ker me je že tudi tako mi-
lo in proseče pogledala, da me je
kar pogrelo okoli srca.

— Molim, izvinite! Nisam hote-
la!

No ta je pa lepa, še to se je
manjkalo, da bi hotela takole po-
škodovati vrlega državljana.

Zarinila sva kovčeg na polico,
skrival sem ošinil njeno sloko po-
stavico Okusna punčka!

— Zahvalim — je dihnila deva-

— Molim, molim, bila mi je za-
bava, sem odvrnil kavalirsko.

— Zabava? Zašto?

— Ej, tako... sem dejal in jo
objel s primernim pogledom.

— Onda možete postati »tregere«
me je zafiknila. Pa sem imel kom-
pliment. Preklemsko dekle! Ta
jih zna drobiti! Dečko, sedaj pa
pamet v roke.

Pupica...

Dalje je šlo po navadi. Ona se-
veda brž v roke dozo s pudrom in
»štift« in se je začelo slikanje ob-
raza. Njenega namreč, ne mojega.

Usteca je naslikala velika za
dober »groš«, obrvi za las tenke,
ličeca malo pordečila, sama Mona
Liza bi se lahko skrila pred to le-
poto. Ko je bila gotova s slika-
njem, se je lotila nohtov, ne vem,
ali si jih res ni pristigla že pol
leta. Pokalo je in letelo na vse
strani, kot bi ježa strigel. Komaj
sem sproti pihal od sebe odrezke
nohtov. Sploh pa, ali ste že opazi-
li, da si ženske tako rade strižejo
nohte baš v vlaku? Bilo mi je že
dovolj, zato poskušam s pogovo-

— Oprostite gospodična: samo
novinar!

— A tako, znala sam, jer ste
tako radoznali!

Vlak je drdral proti Zagrebu,
slovenska govorica je zamirala,
hrvatska je postajala vse glasnej-
ša, postaje so se začele vrstiti vse
bolj pogosto, a jaz v svojih izja-
vah vse bolj previden. Moja Hrva-
tica je postala čudno nemirna, hi-
poma se obrne k meni:

— Pa zašto sada držite gofiju?

Kaj naj bi ji nato rekel, pozna-
lo se je, da smo na Hrvatskem,
doma je človek vse bolj korajžen.

Vlak se je hipoma ustavil na
eni zadnjih postaj, sunek je bil vse
bolj močan da mi je tisti orjaški
kovčeg priletel v naročje. Verie-
mite mi, da bi tedaj rajši videl,
da bi bila damica na polici, in bi
mi takole zletela v naročje.

Pepica...

Med stokanjem in tarnanjem
smo se potem kmalu pripeljali v
Zagreb. Hotel sem seveda poma-
gati lepi Hrvatici nesti kovčeg,
kar pa je odločno odklonila. S po-
lice ga itak ni bilo treba skladati,
ker je sam padel dol.

Na kolodvoru so jo čakale nje-
ne prijateljice in vzklikale:

— Ej Pepice! Mila naša Pepice!

Najmanj pol šminke so ji poliza-
le z lica, toliko je bilo poljubova-
nja.

In ostal sem sam.

— Živela »Hrvatska«, vzklik-
ne znanec poleg mene. Spoznam
ga, marsikatero urico sva že pre-

živela v Zagrebu. Korakava od ko-
lodvora proti Illici in Jelačićevemu
trgu. Vsenaokrog žlobodrajo meh-
ko hrvatsko govorico. Hipoma pa:
— Prmejdus, to je pa res hu-
diš!

Halo, slovenska korenina! Ma-
lo se pogovoriva, in zvem, da si
mož kot »fensterpuccer« (kot ima
to napisano na čepici) služi svoj
kruh v bratskem Zagrebu.

In naprej do Jelačićevega trga.

— Živela Hrvatska, živela Hr-
vatska!

Od vsepovsod slišiš te vzdihle-
Hodnik ob hiši je zastavljen s ka-
varniškimi mizami in stoli. Sedem.

— Izvolite »himber«, »špricer«,
»štamperl šnapsa«? (Živela Jugo-
slavija in jedna nam majka!)

Zagrebški večer

Kmalu se je zvečerilo. Stražniki
so se že postavljali s puškami,
»damice« so pa postavale na oglih
ulic.

— Dober večer, lepi gospod!

Kamo idete? Možete — — —

— Gospod, koliko je ura?... —

— Halo ti puba, zgodan si, ide-
mo — — —

In šele tako spoznaš velemesto
v vsem bistvu, spoznaš pa tudi
vso bedo, vrženo na cesto, zani-
čevano in teptano. Uboga dekle-
ta! Večerni Zagreb utripa in
mrzlično drhti. Zares samo dve si-
li gonita ves svet: lakota in ljube-
zen (pravzaprav strast!) Pjevači,
ce z visokim sopranom pojo:
»Razbile se čaše, iz kojih smo vi-
no pili...« Zares, razbile so se
razbila so se pa tudi srca, razbi-
la se je duša vsa naša notranjost
je razbita in razcefrana.

Hodim po ulicah. Ne vem, ka-
ko je to, strašno mora biti miši
v Zagrebu, vsepovsod se govori
samo o mačkih! V gostilnah rde-
či »dalmatince« bele prte, vse je
kot krvavo, kri lebdi pred očmi,
krvavi so obrazi! Besede postaja jo
iskrene, resnica se košati, da nik-
dar tako O ti uboga resnica, za-
pečatena s sedmerimi pečati, še-
le v vinu si upaš na dan, pa še
tedaj previdno pogleduješ na le-
vo in desno, da te sila in moč ne
stisne v klešče.

Kaj več o Zagrebu bo pa dru-
gič povedal! (če prej ne izgine kot
kafra) ponižni

Pik

Ljubljanski Sokol naznanja, da je
do preklica redna telovadba posamez-
nih oddelkov na letnem telovadišču
v tem-le času: Člani in moški naraščaj
ob torkih in petkih od 18.30 do 19.30;
Članice ob ponedeljkih in četrtek od
19.30 do 20.30; Ženski naraščaj pa ob
istih dnevih kot članice: od 18.30
do 19.30. V primeru slabega vremena
je redna telovadba na iste dni in ob
istem času v telovadnici.

— Poznate vi nekega človeka z
enim očesom, ki se piše Novak.

— Ne poznam. A kako se piše
drugo oko?

KINO SLOGA, tel. 27-30

Ob 19.15 in 21.15 uri!

Danes največja filmska senzacija
sezone:

G — men

Izgovori: »Djiman«

Toliko senzacionalnih in napetih pri-
zorov še niste videli doslej v nobenem
filmskem delu!

Sem in tja po hiši pravice

Otok brodolomcev, letеча vest in še kaj

Ljubljana, 10. julija.

Kadar listi poročajo o sodnih razpravah in obravnavah, velja skoraj kot pravilo, da je predmet poročila kak zločin: uboj, umor, detomor, vlom, velika latvina, požig in podobno, kakor da imamo pravo samo zato, da zbiramo in sortiramo velike in male zločince.

Življenje pa je vendarle nekoliko drugačno. Mimo vseh teh ran, ki jih človeštvo najbrže ne bo nikoli odpravilo, ima vendar pravo v glavnem zato, da z njegovo pomočjo člani družbe urejajo medsebojne odnose zlasti gospodarske, v primerih ko se sami ne morejo sporazumeti ali si niso na jasnem, ali pa jim trma narakuje svojevrstno, po svoje morda utemeljeno, vendar pa pravno dvomljivo tolmačenje raznih odnosov in obveznosti.

Zamudne sodbe

Zjutraj, ko se promet na sodišču komaj šele drami, se že odloča usoda mnogih ljudi in težkih — tisočakov. Tam v pritličju poslušajo s polno paro. Tu ni nič dosti prerekanje, nič barantanja, nič prepričev. Samo odvetniki stoje in čakajo. In na sodnik odmeva klic: »Zamudni sodba! In hkratu se že zasveti na aktu žig, ki obsojenemu pove, da mora po tolikem in tolikem času temu in temu plačati toliko in toliko, kolikor je je pač dolžan vs. pripadki, da ne bo izvržbe«, pišejo tisti, ki jim je kaj do poštene slovesnosti, drugi pa se še drže nekdanjega spalenega sloga — »ogibom izvržbe«, da obsojenec, zlasti če je v teh zadevah novinec, čisto nič ne ve, kaj pomeni ta modrost.

Ljudje se zbirajo po hodnikih, nekateri se plaho ozirajo, sramežljivo vrte liste, s katerimi so pozvani v hišo pravice in včasih radi tega celo zamude čas razprave. Drugi so bolj krepki in se počutijo tukaj kakor doma.

— Danes me bo pa zašil.

— Za koliko pa gre?

— Tri »jurje«, trdi ta oderuh, pa ni res. Skoraj polovico sem mu že odplačal, pa mi je vrag potrjeval na take male listke, da sem vse skupaj izgubil.

— Pa priče?

— Kje naj jih vzamem? Njegovi komiji ne bodo pričali proti gospodarju. Kdo pa bo tako neumen, da bi zavoljo berača še sam hotel postati berač!

Oba se oddaljita po hodniku. Sta delavca, nižja uradnika ali kaj podobnega na vsak način pa dva iz tiste široke množice, ki leži danes doslovno na tleh.

Ne morem

Malo dalje čakajo gruče ljudi. No, civilne pravde. Dolgovi. Način plačevanja. Napeto razpoloženje. Čeprav stoje ljudje na istem hodniku, se gledajo kakor sovražniki čez žične ovire.

Sodni zapisnikar pride in kliče. Skupina se odtrga in utone v sobo. Prav za prav same male zadeve. Neplačana najemnina, neplačan račun pri trgovcu, peku, krojaču. Včasih razmere upnika in dolžnika tarejo z enakim brezupjem, včasih je tudi kaprica upnika, ki zahteva od dolžnika kaj nemogočega.

Cesto potekajo te razprave čisto idilično.

— Saj priznam dolg, pojasnjuje dolžnik v oguljeni obleki in z zanamarnostjo, ki jo človeku vtisne siromaštvo, — toda plačati ne morem.

— Kaj se to pravi? je sodnik nejevoljen. — Saj ste že enkrat vedeli da bo treba plačati, ko ste se zilolžili.

— Razmere. Bolezen. Brez službe sem bil nekaj časa. In družino imam. Krast vendar nočem in tudi ne smem iti.

— Vsak govori tako! se jezi upnik. — Mene pa davkarja nič ne vpraša, kje bom vzel. Plačaj, to je njen edini ukaz. Sicer me rubijo.

— Če bi imeli toliko kakor jaz, bi vam nitj vojska ne vzela! se jedko brani upnik.

Otok brodolomcev

Končno le pride do sporazuma: Obroke, vesoljni rešilni otok brodolomcev.

— Samo če bo res plačeval! se zboji upnik.

— V nasprotnem primeru imate pravico do izvržbe — pojasnjuje sodnik, medtem ko se upnik samo medlo nasmehe, ko podpisuje zapisnik. Ej, vraga, kaj bi mu vse ne plačal, temu ubogemu siromaku, ki ima graščinsko posestvo, hišo in še lepo pokojnino, pa se trese za beračevih nekaj stotakov. Kaj bi mu vse ne plačal, če bi le imel!

Soba se izprazni in zapisnikar pokliče novo skupino. Po hodnikih švigajo advokati. Pri večjih zneskih in bolj gospodskih, pretkanih ljudeh so seveda vedno tudi odvetniki poleg.

— Kdo vas zastopa?

— Dr. N. N.

— Ga ni. Je zadržan.

— Vsokoj jaz.

In drug odvetnik že moli stranki pooblastilo v podpis. Ne pozna zadeve, spora, zato je treba razpravo preložiti.

In tako gre dalje in dalje, ves božji dan, dan za dnem in teden za tednom. Spisi naraščajo, stroški se večajo, dolgovi pa ni zato nič manj.

Leteča vest

Hodim križem, gledam, poslušam in zaidem v nasprotno stran velike palače. Po stenah vise deske, na deskah je nabitih polno sklepov, pozivov in oglasov, ljudi pa je bolj malo

to. Tu in tam pride na hodnik kak uslužbenec in gre brezbržno mimo radovednega reporterja. Včasih pride strojepisna diva iz kake odvetniške pisarne, ogleduje manikirane nohte, si popravlja umelne kodre in stopa umerjeno kakor Diana, boginja lova. Koketno stiska pod pazduho sveženj aktov in se ponosno ozira okrog.

Srečam znano gospodično.

— Kaj pa je tu?

— Leteča vest! se mi zvonko zasmije, češ: — Ali še niste bili nikoli na tem nakovalu?

Skomignem z rameni. Kdo bi vse nosil v spominu, kar ga je že kdaj trlo!

— Izvršni oddelek je tu, dragi moj gospod. Eksekutorjev trdnjava! deklamira z nagajivo brezbržnostjo osennajstletne razigranke.

— O, čast in slava! hitro pogoltnem zadrego. — Tu smo pa takorekoč doma. Ali vas tudi rubijo, gospodična?

Dekle me nagajivo poboža po kocinastem licu.

— Mene rubiti? Kaj si neki mislite o meni. Kar jaz dam, sama dam — ali pa nič.

In pogleda tako iskro, da se človek koj pomladi za deset let.

— Pri meni torej ne bo nič! bleknem tako tjavendan, ona pa:

— To ne spada semkaj! Ali ne vidite, da sem službeno tukaj?

— Saj res, Jaz tudi, gospodična. Napisati moram časnikarsko poročilo.

— Toda o meni nič. Bog ne zadeni. Sicer —

In mi požuga z lepo gojenim desnim kazalcem. Samo po strani obrabljeni noht izdaja strojepisko.

Seveda hočem takoj obljubiti, a ona me prehiti:

— Nič ne verjamem. Se bom prepričala. Časnikarji ste kakor komarji. Ves list bom pregledala. Pridite potem, ako imate čas —

— O, časa pa, gospodična, več kakor las na glavi.

— Torej dobro. Ob osmih pod Rčnik.

— Na povelje! me prevzame mladeniško vojaški ogenj.

— Samo glejte, če ne bo vse v redu!

— Moram res pogledati in končati tole časnikarsko modrost, da mi divja ne poreče, kakšen je

je, ki pridejo v poštev. Tako pa neče nihče iz mesta v imenovane občine, češ, sem v mesto pristojen, manjka mi le še kratka doba, pa si pridobim domovinsko pravico v mestu. Tako ljudje nočejo in ne morejo ven v okoliške občine, kar seveda stanovanjsko stisko še bolj poostreje.

Hišni posestniki v Mariboru, — so sicer častne izjeme, — se čutijo spričo nezaščitenih najemnikov absolutne gospodarje položaja, k čemer jim še pomagajo faktorji, ki povečini trpe na pomanjkanju socialnega čuta. Kajpak, človek na dobrem položaju ni še nikdar okusil, kaj se pravi imeti v rokah deložacijski dekret, biti brez stanovanja in poleg tega še brez denarja in poleg tega še za nameček s kopico otrok. Ako hoče deložiranec vložiti priziv, ki mu ga dopušča zakon, ga tak činitelj kratkomalo odpravi, češ, to so samo formalnosti, ne pomisliti pa, koliko je vreden rok 8 ali 14 dni, ko bi se deložacija lahko zavlekla in bi se obupanca lahko rešilo pred najhujšim.

In če pridejo v Maribor visoke osebnosti, se vršijo proslave, banketi, iluminacije itd. Seveda vse to nič ne stane. ali ljudje se pa sprašujejo ali si je pa kdaj teh godov ogledal ta lepi sončni Maribor tudi od njegovih senčnih, temnih strani? Ali je bil kdaj v Stritarjevi ulici? Barake, barake, vagoni — leglo jetike in nemorale. Škandal za Maribor, sramota prosvetljenega veka, god madež, posebno tu na meji. Za vse drugo je denar, za te najbednejše pa ni!

Ako pomislimo na razna prizadevanja protituberkuloznih lig, njihove zbirke, predavanja itd. vse je to lepo, vendar je vse skupaj iluzorično, dokler zlo ni zatrito pri korenini. Skrbite zdrava ljudska stanovanja in prva in glavna naloga bo rešena. Protituberkulozna liga bo tedaj s ponosom mogla zabeležiti svoj prvi veliki uspeh. Drugače je pa, kakor rečeno, škoda truda in denarja, ker pada vse kakor v brezdane brezno, jetika pa opravlja nemoteno svoje delo, požira narod in denar.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Mariboru opravlja povečini le drobno delo, uradne ure so redno trikrat na teden, v katerih se dajejo informacije, nasveti, posredujejo tudi stanovanja itd. Kako to društvo nekatere bodo v oči, se pa vidi že iz tega, da je bil listič, kjer so razvidne uradne ure, že najmanj 25-krat odtrgan, napisna tabla pa počekana in poškodovana.

Toliko za danes prihodnjič, pa več.

M.

Stanovanjska mizerija v Mariboru

Barake, vagoni, šupe — leglo jetike in nemorale

Maribor, 10. julija.

Kar se tiče stanovanj, je Maribor gotovo eno najdražjih mest v državi. Teh razmer pa ne povzroča ne bližina meje, ne turizem ali mogoče industrija, temveč le neumevanje socialnih potreb pri onih faktorjih, ki so poklicani, da se brigajo za dobrobit državljanov.

Društvo stanovanjskih najemnikov je od svoje ustanovitve l. 1932. poslalo vsem ministrom za socialno politiko resolucije in prošnje za zaščito stanovanjskih najemnikov, toda žalibog

komaj je dobil kakšen minister naše želje v pretres, je že tudi odšel. In tako naše predstave nikoli niso našle uslišanja.

V Mariboru se razmeroma mnogo zida in čuditi se je, da bi primankovalo stanovanj in jih tudi ne manjka, — toda samo velika draga stanovanja so na razpolago, majhnih eno- do dvosobnih stanovanj, primernih za zredcirane plače, teh pa primanjkuje. Tudi smo se zanašali na veliki Maribor, da bodo priključene k mestu občine: Studenci, Tezno, Podbrežje.

Če zmanjka prostora v kovčegu za možovo obleko in mora potem revež obleči vse obleke eno na drugo!

Glas je ljudski glas

POD PISANIM ZMAJEM

ROMAN SKRIVNOSTNIH RAZODETIJ

2. poglavje

Tajnik njegove ekselence.

Lekcija, ki sem jo bil prejel od mandarina, je zalegla. Posihmal sem se znal varovati in skrbno skrivati svoja prava čuvstva pod masko potuhnjenosti in hinavstva. Pred mogočniki bodi zviti! sem si postavil za geslo in se po tem ravnal.

Po prestani eksekuciji me je (vzgojenega po starinskih nazorih) bilo malo sram prikazati se v javnosti. Toda čakalo me je prijetno iznenađenje: vsi ljudje so me po zdravljali z največjo spoštljivostjo, in zvedel sem, da sem postal narodni mučenik. Moja slava je bila toliko večja, ker sem bil v deželi prvi, ki je pod panazijskim režimom dobil batine.

Ampak, ker sem vedel iz davnih izkušenj, da narodni mučeniki od svoje slave nimajo nič in tudi pesniki ne, dokler so živi, zato tudi jaz na svojo slavo, ki me je tako nenadoma doletela po mandarinovi zaslugi, nisem nič dal in sem se kot praktičen človek raiši pobrigal, da pridem brž do kakega koritca. In sem sklenil kratkoma po past pred mandarinom na trebuh.

Toda priti do ekselence mandarina, ki je rezidiriral v gradu kjer so nekdanj stolovali naši župani, to ni bila tako lahka reč. Pred njegovimi vraty je stal orjaški zamorec. Papua z avstralskih otokov, ki je imel na golih prsih pripeto celo vrsto kolajn. Zamorec me je najprej temeljito pretipal, če nimam morda pri sebi kaj orožja, nato me je pa še za noge vzdignil, obrnil navzdol in me stresal kakor vrečo. Samo par novcev je padlo z mene. Te je zamorec pobral in spravil v veliko mošnjo, ki mu je visela na vratu. Meni pa je dejal, da ekselence danes ne sprejema, in naj se čez leto dni spet oglašim.

Potrt sem odšel in sem vse dopoldne blodil po mestu, premišljeval, kako bi se prismukal do ekselence. Po kosilu pa ko ponavadi zavijem v kavarno Bristol, — koga zagledam tam? Mandarinovega zamorca! Sredi kavarne je s prekrizanimi nogami sedel na okrogli mizi, divje sukal oči in z debelimi ustnicami venomer delal: papapapa...

Natakarica mu je prinesla zdaj na velikem tabletu cel kup krasno ocvrtih krofov, on pa je odmahnil z roko, še bolj sukal oči in še bolj tleskal z ustmi: papapapapa...

»Oh, tak križ imam z njim,« se je ubožica potožila meni. »Ne vem, kaj hoče imeti. Vse sem mu že ponudila, pa vse odklanja.«

»Kaj hoče?« sem dejal. »Vas hoče pojesti, gospodična Marica, to je vendar jasno ko beli dan! Saj je ludožerec. A da vas še ni podel, iz tega lahko razvidite, kako je neumen!«

Marica je užabena odšla v kot in se tam razjokala.

Jaz pa sem stopil k zamorcu in ga tlesnil po rami: »All right, mister Bimbo!« sem mu, pošeneal. »Roka roko umije: Vi me pustite k ekselenci, jaz vam pa skoman-

diram to punčko, na katero imate tako blažen apetit. Well?«

Mister Bimbo mi je slepo verjel (iz česar je razvidno, kako je bil neumen), je od veselja zaplesal, pri tem na mah pogoltnil vse krofe in jo nato odkuril. (Krofe sem seveda moral plačati jaz.)

Ostal sem v kavarni in sem tolažil Marico. Sirotica ni slutila, za kako sramotno ceno sem jo prodal.

★

Naslednjega dne mi je prijel Bimbo odprta vrata k mandarinu.

Debela ekselence je sedela na svilnatih blazinah, okoli sebe tri tipkarice. To sem takoj videl, da si je pobral najlepše tipkarice iz mariborskih pisarn.

Tri tipkarice, ko bi zadostovala ena... To je potrata... se je takoj vzgani v meni opozicijski duh, a sem ta vzgib vpricho udušil in se namenil napisati članek, v katerem bom pohvalil štedljivost javne uprave.

Mandarin je stoprav diktiral tipkaricam naredbo, ki je prepovedovala brezposelnost: § 1. Kdor hoče živeti, mora delati. § 2. Kdor ne dela, naj tudi ne je. § 3. Kdor noče živeti, naj se obesi! Punctum.

Kako enostavna rešitev! sem pomislil. Naši državniki pa so si svoje dni tako belili glave, kako odpraviti brezposelnost. Jo kratkoma prepovedati, to ni nikomur prišlo na um. Da, nesposobne državnike smo imeli, zato je Evropa propadla.

Tipkarice so s strojčki in naredbico odžvrgolele, da, kakor lastavičke, tako veselo so odžvrgolele, jaz pa sem se pred mandarinom vrgel na trebuh. Trikrat sem butnil s čelom ob tla in zastokal:

»O nebotičnik pravičnosti, sprejmi mojo najvdanejšo zahvalo za kazen, ki sem jo jaz ničvredni črv tako zaslužil!«

Podložnik, ki se pride zahvaliti za prejete batine, — taka disciplina je gamila celo tega trinoga. Milostno je kimal dol na mene, jaz pa sem še huje stokal:

»Ali, s pravico se mi je zgodila tudi krivica, o sedež poštene uprave! Profos se je uštel in sem na mesto zaukazanih 50 dobil samo 49 palic! — Pričujem se!«

Zdaj je bil mandarin docela omehčan. Prijazno me je dvignil in mi položil roko na ramo: »Bravo, sinko moj, vidim, da si poštenjak od glave do kopita. Zato ti želim naj ti bodo bogovi naklonjeni in ti skoro dajo, da boš na temle mestu sedel ti. Tedaj mi boš pa lahko vrnil palice s tisto eno navrh, ki sem ti jo ostal dolžan!«

Recite, ljudje božji: ali ni bil sijaen dečko ta moj mandarin? Pa kako me je šele iznenadil, ko me je hkratu imenoval za svojega tajnika!

Roke so se mi tresle od veselja, ko sem prijel dekret. Vendar bi ga bil kmalu spet polomil. V dekretu namreč ni stalo nič o plači. Pa sem si zadevno dovolil pohlevno vprašanje.

Tedaj se je mandarin vznevolil. »Plačo?« je zavpil. »Kaj vam pade v glavo? Veseli bodite, da vam dam to krasno službico za-

stonj. To storim samo iz ozirov na najino staro šanghaisko prijateljstvo. Toda — državni uradnik s plačo, kdaj in kje ste to videli? To bi država kmalu skrahirala! Plačo vleči, to bi znal vsak tepec, toda zaslužiti, tu je treba prebrisane glavičice, prijatelji! Zaslužili boste toliko, kolikor boste pač znali zaslužiti. Ker pa ste začelnik, kakor vidim, vam dam tale migljaj: glejte, da boste vsako zadevo čimboli komplicirali. Ali zdaj razumete?«

Seveda sem zdaj razumel. Globoko sem se zahvalil ekselenci in nato hitel oznaniti to vest svojim prijateljem, predvsem pa svojim protivnikom. Osební tajnik njegove ekselence gospoda mandarina. Ha, to bodo popokali od zavisti!

Sicer... v sebi sem začutil malo moralčnega mačka, zakaj, hm, povzpeli sem se na imenitno mesto ne po zaslugi, marveč po zvijači, z eno utajeno batino. Torej pravzaprav s sleparijo... No, pa kaj zato? Znati se mora!

Ljubljanski Hrvatje

Ustanovitev podružnice „Napredka“

Ljubljana, 10. julija.

Mnogo Hrvatov živi v Ljubljani, vendar do sedaj še niso imeli ene samostojne organizacije, medtem ko imajo Slovenci v Zagrebu in tudi v drugih krajih Hrvatske že več društev. V ponedeljek se je zbralo zato lepo število v Ljubljani stanujočih Hrvatov, da si ustanovijo podružnico hrvatskega dobredelnega društva »Napredka«. Lepo in pametno je to, da se osnovali najprvo tako društvo, ne pa kakega političnega ali strankarskega. To bo samo utrjevalo bratske vezi, ki jih je politika zadnjih let precej zrahljala. Vsa obširna pripravljajna dela je vodil g. Haracin Franjo, ki so ga zato tudi zborovalci soglasno izvolili za predsednika nove podružnice »Napredka«. Delegata iz Zagreba znani kulturni delavec dr. Dečak iz Zagreba in prvi tajnik napredka g. Zrnec sta orisala idejno smer »Napredka«, zlasti so bile zanimive izjave dr. Dečaka, ki je naglašal, da je ljubljanska univerza veliko bolj ša in bo tudi bodoče delo napredka, da pride v Ljubljano čim več visokošolcev in tako deluje za bratsko zblizanje obeh narodov — sosedov. G. Zrnec je naglašal zopet in zopet bratsko sodelovanje Slovencev in Hrvatov za svobodo. DR. Kalay je raztolmačil pravila društva, katera je že potrdila oblast. Že sedaj je pristopilo k društvu 142 članov, med njimi tudi dosti Slovencev.

Občni zbor so zaključili zborovalci z vzklikom Živela Hrvatska! ter zapeli hrvatsko himno »Lepa naša domovina« in slovensko »Naprej za stave Slave«.

— No sosed, ali ste imeli kakšne praktične koristi od svojih gimnastičnih vaj?

— Kako da ne! Ko je bila razprodaja ostankov, sem bila prva v trgovini in prva zunaj, čeprav je bila ogromna gneča.

★

Nekdo je vpraševal čuvarja v zverinjaku:

— Ste že dolgo pri slonih?

— Ne, nisem! Jaz spadam k opicam!

Pred kosilom

spijte vedno kozarec

Rogaške Slatine!

To Vam zboljša tek in pospešuje prebavo. Priporočite enako tudi Vašim odjemalcem!

Radenska
prirodna mineralna voda

Sree, ledvice, živce, ženske bolezni, spolno slabost, notranje žlezde, nervozo, sklerozo, zdravi z uspehom naše najmočnejše prirodno ogljikovo mineralno

Radensko kopališče, Slatina Radenci (pri Mariboru).

Od 15. maja vozi direktnen vagon iz Ljubljane do Radencev brez prestopa. Iz Ljubljane odhaja ob 7.20 zjutraj.

Hotel Troha Bled

Znatno znižane cene, ob nedeljah zabave. Sobe že od 10.— Din naprej, dijaki, trg. potniki samo Din 5.— Porcija rib samo Din 10.—. Postrvi po velikosti. 10 dnevni abonma, vključno vse takse samo Din 440.— Vsak večer plesne zabave!

Hotel 'Madeira' Vrboska

(na otoku Hvaru) Dalmacija. Daleč na okrog je znan ta kraj ne samo radi krasnih plaž, velikih borovih gozdov in moderne hotela, temveč radi svoje pozicije, kjer absolutno ni komarjev tako, da lahko gostje nemoteno uživajo večerni mir zabave. Garantiramo tudi za prvorazredno čistočo (brez vsakih golazni!) Pension od Din 50.— do 60.— dnevno.

Dobrna pri Celju

nudi vsem srčno in živčno bolnim, vsem, ki so počitka potrebni, nove življenjske moči. Z največjim uspehom pa zdravi ženske bolezni.

Cene tudi v glavni sezoni nizke in solidne!

Pension od Din 35.— do Din 90.— PROSPEKTI NA ZAHTEVO!

— Gospod doktor, zakaj pa vedno vprašujete svoje paciente, kaj so jedli? Ali ima to tako velik vpliv na zdravljenje?

— Tisto pač ne! Vse samo radi — višine mojega honoraja.

SKRIVNOST SING-SINGA

IZ ZAPISKOV DR. ANDERSONA

7

Pazniki so najbolj nepomirljivi nataknihi prisilne jopiče in kmalu je zopet zavladal najlepši red in mir...

Teden dni igra zdaj Gillitoni blazneža! natančno ga preiščem in ugotovim, da simulira, nakar se vda in opusti to brezuspešno igro.

Nekaj dni kasneje me, ob priliki jutranje preiskave kaznjencev, Gillitoni zelo vpludno ogovori:

»Doktor, zelo mi je žal, da vam moram sporočiti nekaj zelo žalostnega: v štirindvajsetih urah bo...«

»Gillitoni,« mu odgovorim, »zdaj prvič govorite kot blaznež!«

Zmotil sem se.

Naslednjo noč pokliče Gillitoni paznika, Mac Carthyja k vratom svoje celice.

Ko paznik stopi bliže, opazi v rokah kaznjencev samokres. Se predno se more Mac Carthy umakniti, Gillitoni že sproži, in paznika se z boleznim krikom zgrudi na tla. Dobil je strel v trebuh.

Strel pa je privabil dva druga paznika, Bullarda in Nicholisa. Gillitoni takoj strelja nanju. Nicholisa se zgrudi, Bullarda pa, ki je pogumno odprl vrata v celico, je ranjen v ramo. Kazjenec mu iztrga sveženj ključev, zaklene vse tri paznike v celico in steče na dvorišče.

Na dvorišču najde lestev — kdo neli jo je bil pristavil tja? — sple za preko zidu in se vrže v Hudson.

V tem trenutku se oglasi strašno tuljenje alarmne sirene. Gillitoni, ki je ves izčrpan priplaval na nasprotni brez reke, vidi, kako se je njegov pajdaš, ki ga je moral čakati tu, prestrašil radi tuljenja alarmne sirene in je v besnem tem pu odhrvel...

Kazjenec je v pižami, sam v deževni noči. Kam sedaj?

Samotna lučka miglja na koncu ceste. Gillitoni, ki je bil popolnoma izgubil orientacijo, vstopi v pošlopje.

Znašel se je v bolnici v Ossiningu. Prikaže se strežajka...

»Obleko!« zatuli Gillitoni in pomoli preplašeni ženski samokres pod nos.

Toda ženska je bila čula glas alarmne sirene. Dobro ve, koga ima pred seboj...

In zato zaenkrat prinese le en čevlji...

»In drugi?«

»Počakajte, poiškati ga moram! Ne smem ropotati, da se mi bolnik ne prebudi...«

Strežajka pohiti v prvo nadstropje, telefonira v kaznilnico in se takoj zopet vrne. Potem počasi prinaša kaznjencu obleko, kos za kosom...

Pet minut kasneje aretirajo Gillitoni, ki se prav nič ne brani in se da mirno odpeljati.

Nikdar niso mogli dognati, kako je bil Gillitoni prišel v posest samokresa in kdo mu je bil pripravlil lestev na dvorišču...

Osem dni kasneje je sedel, popolnoma apatičen, na električni stol. Ponesrečeni beg je bil izčrpal vso njegovo energijo...

Praden je nastopil zadnjo pot, mi je zaupal:

»Veste, doktor, da sem resno imel namen ustreliti vas? Zakaj za vruga me niste hoteli proglasiti za blaznega? Če se ne bi bil bal, da si bom s tem nepremišljenim dejanjem pokvaril vse izglede za pobeg, potem bi vas danes sigurno več ne bilo med živimi!«

»Hvala, Gilli, da ste si premislili!«

»Ah kaj, doktor! Na svidenje!«

Deček umre...

In sedaj tretja zgodba: opisuje prav čuden upor.

Pat Gray mora nocoj nastopiti svojo zadnjo pot. Star je devetnajst let in na njegovem deškem obrazu ni videti nikakega razburjenja.

Točno ob enajstih pride nadpaznik, da odvede mladeniča.

Tedaj pa se oglasi strahovito tuljenje. Vseh osemindvajset prebivalcev »oddelka smrti,« ki jih čaka ista usoda, se je hkratu oglasilo in divje kričijo:

»Morilci! Razbojniki! Ubiti hočete otroka!«

Grmljo ob vrata celic, pohištvo razbijajo ob zidovih.

»Milost! Milost! Pomilostite ga!« tulijo možje, ki pozabijo na svojo usodo in v tem trenutku mislijo le na dečka, ki mora umreti.

Zdaj pa tudi obsojeni izgubi svojo mladokrvnost. Pat Gray se iztrga paznikom in poln smrtno groze steče do konca galerije. Tam zagradi stol in skuša pobiti paznike, ki mu sledijo, medtem ko postaja tuljenje in rjovenje zaprtih kaznjencev čedalje bolj pošastno...

Nenadoma pa se deček nezavesten zgrudi.

Nezvestnega ga odnese v »sobo smrti,« ga privežejo na električni stol... jaz dam znak... do trpel je...

Ko je vse pri kraju, si nihče od prisotnih ne upa drugemu pogledati v oči... Kaznjenci zunaj pa so se pomirili, potem ko je bila eksekucija izvršena...

Tri povesti za moralne pridigarje

Kot smo videli, niso vsi prebivalci Sing-Singa brezsrčni banditi. Mnoga med njimi so uboge pare, ki so postali »upokojenci države« zgolj radi tega, ker so imeli skozi vse svoje življenje smolo. V dokaz hočem povedati tri zgodbe.

V letu 1932 je bilanca podpornega društva, kamor vplačujejo kaznjenci zneske, ki jih prislužitjo s svojim delom v delavnicah, izkazala sedemdesetsto dolarjev presežka.

V minulem letu je porabljen ta presežek za nakup toplih oblek za vse kaznjence. Kaj pa naj letos ukrenejo s tem denarjem? Mnenja so bila dokaj različna in med sprehod, po kaznilniškem dvorišču so se pletle burne debate.

Nekega dne je neki kazjenec stopil na klop in z mahanjem rok opozoril tovariše, da hoče nekaj povedati. Ostali kaznjenci so obstali in onj na klopi je pričel:

»Gentlemen! Imamo preko 7200 dolarjev gotovine in ne vemo, kaj naj počnemo s tem denarjem. Zakaj pa človek predvsem potrebuje denar? Za hrano!«

»Saj imam vendar dobro hrano!« so ga prekinili nekateri...

»Saj nisem trdil, da naj porabimo denar za našo hrano, tepci!« je nadaljeval govornik.

»Res je, mi imamo dovolj jesti! Toda zunaj v svetu je na tisoče ljudi, ki trpijo glad in nimajo niti strehe nad seboj. Ne vem, če vsi razumete kaj to pomeni? Zato predlagam, da porabimo naš denar za nakup živil za brezposelne!«

Predlog je bil soglasno sprejet in nekaj dni kasneje so se lahko svobodni in prosti ljudje najedli do sitega, zahvaljujoč se denarju kaznjencev...

Zgodba se zdi dokaj neverjetna, pa je vendarle resnična, in guverner države New-York lahko vsak čas potrdi njeno resničnost...

Druga zgodba, ki jo hočem povedati, je za moraliste prav tako poučna kot prva.

Nekega dne sem dobil od bakteriološke centrale nov serum za legar, ki pa še ni bil preizkušen. Telefoniral sem v New-York in razložil ravnatelju, da ne morem prevzeti nase odgovornosti, da bi preizkušal na svojih pacientih novi serum. Dobil sem odgovor, da drugega seruma ni na razpolago.

Smatral sem za svojo dolžnost, da razložim pacientom vso stvar. Razložim jim torej, da se izpostavljajo smrtni nevarnosti, ako se dajo cepiti s tem novim serumom.

Toda vsi kaznjenci so enodušno izjavili, da lahko na njih preizkusim to novo cepivo.

»Mirno delajte z nami tako kot z morskim preišči, doktor!« se je oglašil neki kazjenec. »Če s tem lahko izkažemo znanosti majhno uslugo, prav radi dovolimo, da eksperimentirate z nami. Naše življenje itak ni bogve koliko vredno...«

In sedaj še tretja zgodba. Iz Pittsburga sem bil naročil nekoliko miligramov radija, ki sem ga potreboval za svoj laboratorij. Prve dni so čuvali dragoceno kovino — veljala je dvestotisoč dolarjev! — težko oboroženi pazniki. Čez nekaj dni pa so potrebovali paznika neke drugie in jaz sem ostal sam z dragocenim zakladom. V sobi poleg je ležalo nekaj bolnikov; prav lahko bi se kdo izmed njih polastil radija in dragocenost bi izginila za vedno! Direktor je preživljal težke ure — toda nič se ni zgodilo.

Tatovi iz navade, razbojniki, znani vlomilci, vsi ti so bili ločeni od zaklada le po tanki steni; a nihče se ni dotaknil kovine, ki naj bi ozdravila soljudi!

Omahljiv...

Pogosto sem bil priča dogodkov, ko so kaznjenci zapuščali Sing-Sing, v katerem so bili preživeli toliko in toliko let. Z desetimi dolari v žepu, oblečeni v novo obleko, ki jim jo da na njihovo pot v življenje kaznilniško skladišče, so strpali veselo zvižgaje, skozi velika, železna vrata. Nato pa so se porazgubili v labirintu, ki se imenuje New-York.

In zdaj skušajo ti iztirjenci znova najti pretrgane niti svoje življenske poti. In zdaj sta možna dva slučaja: če je odpuščeni zakrknjen zločinec, potem bo znova iskal sti-

ke s svojo nekdanjo tolpo. Ali pa je bil šele prvič v kaznilnici in si bo zdaj skušal zgraditi novo življenje.

In v tem hvalevrednem prizadevanju ga ovirajo nazorj soljudi, ki za nobeno ceno na svetu nočejo zaposliti »odpuščenega kaznjence« v svoji trgovini ali delavnici.

Prav nobene razlike ne delajo: človek, ki je enkrat zašel z ravne poti, je za povprečnega človeka prav tak »zločinec« kot desetkratni morilec...

In tako je žalostno dejstvo, da so soljudje največ krivi, če nekdanji kazjenec znova omahne in zaide...

Astrološka napoved

za 11. julij.

Današnji dan je pod prjaznim ozvezdjem. Ugodno bo vplival na poslovne zadeve, zlasti kar se tiče hišne in zemljiške posesti, — realne imovine. Poznanstva s starejšimi osebami vam prinesejo koristi. V ljubavnem življenju prevladuje danes razum in je to dan, ki pospešuje takozvane »razumske zakone«. V rodbinskem življenju se pojavljajo danes nevšečnosti.

za 12. julij.

Ta dan slabo vpliva na značaj ljudi, nizki nagoni bodo zburjeni, moški brezvestni in pustolovski razpoloženi, ženske vznemirjene, razdražene in nestrpne. Slišali bomo o zločinih. Sane na ta dan so pomenljive.

za 13. julij.

V splošnem dober dan, zlasti za tehniko in znanost. Industrija je v ugodnih aspektih in je današnji dan srečen za izvršitev novih zasnov in načrtov. Tudi sicer kaže vsem poslovnim in denarnim zadevam dobro. Ljubzen je danes pod prijazno zvezdo: danes sklenjene zaroke in poroke obetajo biti srečne.

za 14. julij.

Tudi dober dan. Prinaša poslovne in poklicne uspehe. Od starejših ljudi vam pride pomoč in podpora. Za stanovjske spremembe so ugodni aspekti. Umetnikom in zaljubljenim je ta dan naklonjen. V rodbinskem življenju mala nesoglasja.

za 15. julij.

Na nebu so danes dobri in slabi stavi ozvezdja, vendar bo prevladoval dobri aspekt Sonce-Saturn. Za politike in druge v javnosti stoječe osebe ugoden dan, za industrijska, gospodarska, trgovska podjetja tudi dobra konstelacija. Zlasti uspevajo na tak dan kupčije s hišami in zemljišči. Za poslovna potovanja in razgovore dober dan. Motiti utegne zvezda Mars-Merkur, ki rada prekriža kak načrt in zbujata tudi sovražnosti. Ta konstelacija bo zlasti slabo vplivala na julijce in septemurovce.

za 16. julij.

Danes bo poživljeno duševno delo. Duševnim delavcem prinese ta dan novih pobud, veselja do dela; tudi se obetajo nove koristna poznanstva. Za zdravnike in bolnike je današnji dan ugoden, posebno za operacije.

za 17. julij.

Ta dan prinaša v domače življenje razne motnje. Kaže na spremembe v hiši in domačnosti in bo zlasti prizadel osebe, rojene v marcu in juniju. Za ženske je v splošnem neugoden dan, prinaša jim vznemirjenja, duševno bol, nevšečnosti. Za javno življenje in promet je ugoden dan.

Most samomorilcev

Nad reko, ki skriva čudno tajno

Los Angeles, v juliju.

Olovek bi ne verjel: v Los Angelesu, tem prelepem in morda najmodernejšem mestu 20. stoletja, imajo skrivnost, da, skoraj ne tako strašno, ki grabi po človeških žrtvah...

Skrivnostna sila

Ta misterij je veliki most preko reke Arroyo Sero, ki veže Los Angeles s sosednim mestom Pasadena. Je to nov most, pred kakimi šestimi leti so ga zgradili, v očarljivem slogu z marmornimi stebri, bleščeča belo ograjo in veliko vozno širino. Most leži sredi lepe pokrajine, med dvema velikima parkoma, ki se razprostirata na obeh bregovih reke. Na strani Los Angelesa stoji veliki elegantni »Parkhotel« s svojo ogromno ponoči bajno razsvetljeno plesno teraso, odkoder se že v zgodnjih popoldanskih urah razlegajo čez reko zvoki jazza. Če stojš na mostu, ti domi na ušesa godba, vidiš parke s palmovimi drevoredi ali pa zreš v valove ozke, toda zelo globoke reke.

Stoprav to je menda usodepolnost tega mostu. Kdor na njem obstane, se ogleda po krasni okolici in nato zazre v reko, sumeč globoko doli pod mostom, — tega neodoljivo nekaj potegne dol. Pa se vzbne na ograjo, vrže zadnji pogled na hotelsko teraso, kjer se vrtijo elegantni pari, — in skoči v vodo.

Akti pričajo

Bajka, kar pripovedujem? No, suhoparni akti policijskih uradov v Los Angelesu in Pasadena niso bajke. In poročajo, da je v zadnjih treh letih nič manj kakor 72 moških in žensk skočilo s tega mostu v vodo. Niti enega izmed njih niso rešili živega, od mnogih niso našli niti trupel več. Reka je de-roča in se nekaj kilometrov za Pasadena izliva v Ocean.

Ne, to ni točno: v avgustu 1935 je neki mlad Japonec, nameščenec nekega japonskega restavracija v Los Angelesu, skočil z mostu. V vodi se je oklenil plavalčega debla, tako so ga rešili in odpeljali v bolnišnico. A tri mesece pozneje je ta Japonec, ko je zamlan iskal zaposlenja, spet tekkel na most, skočil dol — in nihče ga ni več videl...

Statistika izkazuje, da je bilo od rečenih 72 samomorilcev 48 moških in 24 žensk. Vzroki? Brezposelnost, razočarana ljubezen in drugi razni nagibi. Dvakrat se je dogodilo, da so mladi zaljubljenca skupno skočili v vodo.

Ravno na eni točki

Najbolj čudno pa je tole: na mostu je neka gotova točka, in sicer ravno na sredini med dvema visokima marmornima stebroma, ki služi samomorilcem za odskok. Od tu se zavihte na ograjo, se za hip oprimejo stebriča, ki tu moli ven, in strmoglavi v globino. Magistrat v Los Angelesu je lanske jeseni dal na tem mestu pritrditi veliko plaketo s primernim opominom, toda brez uspeha. Od takrat je spet 12 oseb s te točke skočilo v vodo.

Bil sem na mestni upravi, da kaj več poizvem. Uradniki so zmagali z rameni: Ne vemo, kaj je ljudem, da na tem lepem mostu izgubijo živce. Morda je most prelep, pokrajina pa premelanholična. Pred štirimi meseci smo upeljali na mostu posebno varnostno službo; zdaj pa noč in dan nadzorujejo most trije stražniki.

»Toda med tem so spet ljudje skakali dol!«

Veseli Robertson

»Res. Ampak pomislite, da je most 200 metrov dolg, samomorilci pa so silno rafinirani ptiči. Ali se spominjate Franka Robertsona, bančnega uradnika, ki se je pred šestimi tedni utopil? Smehljaje se je prišetal na most in pokramljal s stražnikom, norčujoč se iz tajnosti mostu samomorilcev. Stražnik potem ni pazil nanj, saj ta veseljak niti malo ni izgledal kot kak samomorilni kandidat. Ko pa je Robertson prispel na sredino mostu, je požvižgal, policist se je okrenil, Robertson mu je smejel se pomignil, v isti hip pa je že bil na ograji in napravil salto mortale v globino. Močna struja ga je takoj odnesla.

»A vendar je treba nekaj ukreniti,« pripomnim. Tako ne more dalje!«

»Za božjo voljo, kaj naj pa naredimo? Mostu vendar ne moremo podreti! Saj je glavna prometna zveza med obema mestoma, povprečno 18.000 voz gre dnevno čez njega. Tudi ponoči ne moremo zapreti mostu, dasi izkazuje statistika, da je največ samomorov ponoči med 10 in 11. uro. Edino, kar bi mogli storiti, čeprav je tehnično zelo težavno, da obdamo most z visokim omrežjem. A kako bi to skazilo lice mostu! In navsezadnje bi tudi dosti ne pomagalo: bi ljudje pa skakali z vogalnih stebrov...«

»To so res slaba varnostna sredstva!« pripomnim.

Mož: Halo ženica, brž se obleci! Kupil sem vstopnice za gledališče.

Zena: Za drevo?

Mož: Ne, za jutri zvečer!

Čarovnija

Uradnik skomigne z rameni: »Veste, gospod, — ampak nikar se ne smejajte, — mi sami že skrajno verujemo v čarovnijo. Gotovo ni kriv most, ampak voda. V tej reki mora biti neka skrivnost, ki je ne poznamo. Vendar ne moremo zasuti vse reke, tudi če bi hoteli. Najbolje bi bilo zgraditi na mostu živčni sanatorij, kjer bi se moral dati preiskati vsak, ki gre čez most.«

To je zgodba o koloradskem mostu, tej čudoviti tvorbi iz jekla in marmorja, zgrajeni v 20. stoletju. Pod tem mostom delujejo sile, ki mesec za mesecem, da, tedna za tednom terljajo svoje žrtve. In vse to ni film, ampak strahotna resničnost.

Joel Byron.

Oče (se dvigne s stola): »O hudiča, zdaj so mi pa noge zaspale!«

Mala Micika: »Očka, daj se no sezuti, da bom videla, če tvoja kurja očesa v spanju mižijo!«

Oz domačih gajev

FR. ROJEC:

Pomlad je prišla

Toplo pomladansko solnce
zopet nam ogreva svet
in iz zemlje prebujene
vabi živobojni cvet.

Plice žvrgole po drevju,
ki sedaj je še goló,
toda kmalu vse zeleno
in zacvelo bo lepo.

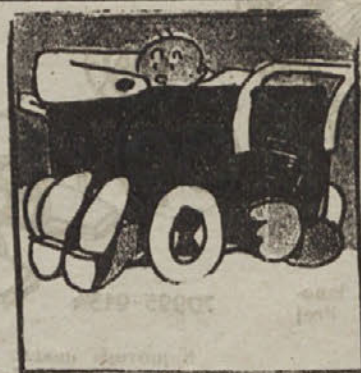
Mali Petrček po dvoru
skoče in se veseli
dni prijetnih, ki odpro mu
pota v svet na vse strani.

Spomni divnega se kraja,
kjer svoj drugi dom ima;
tam živi mu ljubki zajček,
znjim se on prerad igra.

Rad po jezeru se svetlem
temkaj vozi v ladjici;
sladka želja ga prešine,
pa zakliče mamici:

»Mamica, pomlad je prišla,
ki je vzela sneg in led,
zemlja zeleni in cvete...
Kdaj spet pojdemo na Bled?«

Fr. Rojec je gorenjski rojak. Kot pesnik je preprost pripovedovalec brez globljih občutij in tvorne sile. Prijetna preprostost njegovih verzov, ki jih rad sam spremlja z enako preprostimi slikami, mu je odprla vrata zlasti v mladiške liste, kjer se je pred leti pridno oglašal. Naša pesem je ponatisnjena iz »Zvončaka«, kjer je bila v XXVIII. letniku objavljena l. 1927. na strani 189. Fr. Rojec živi kot vpokojen eksekutor v Ljubljani.

Malo prestaro dete je sedlo v
voziček.

MALI OGLASI

HRANILNE KNJIŽICE

prodane ali kupite najbolje potem
moje oblasti vno dovoljene pisarne. —
Denar tako j. Priložite znamke.

RUDOLF ZORE, Ljubljana
Gledališka ulica 12. Telefon 58-10.

VASE

pisalne stroje,
računske stroje,
registrirne blagajne

VAM

poceni in strokovno popravi
BORIS V. SIMANDL,
Ljubljana, Kolodvorska ul. 11,
telefon 24-87.

Izdelovalnica
harmonik
DRAGO JANO
se je preselila na
Sv. Petra cesto 55,
ter se priporoča cenj.
občinstvu.

Kurja očesa, trdo kožo in zarasle
nohte Vam odstranimo brez bolečin,
ter strokovnjaško zmasiramo noge
v naši pedikuri.

Obiščite nas, prepričajte se!

Nega nog Din 10.—

Ljubljana, Selenburgova 7.

Misli o modrosti

Deset modrijanov laže čuva svoje
znanje, kot en sam bedak svoje bu-
dalosti.

Nekateri ljudje veljajo za modrija-
ne in duhovite samo zato, ker imajo
dober spomin in se poslužujejo tuje
modrosti in duhovitosti.

Cesar ne veš točno, vedi da sploh
nič ne veš!

Vedno so le dve vrsti tistih, ki
molčijo: eni, ki molčijo, ker so mod-
ri, a drugi, ker so bedaki. Vendar so
pa prvi kot drugi razumni zato, ker —
molčijo.

Z odkrito mislijo genija se da še
dolgo časa odevati povprečni talent!

Da se je pojavil veliki duh genija,
to lahko že sklepaš po tem, ker vsi
priljubljeni duhovi kujejo zaroto proti
njemu.

Tudi neumnost ima svoje dobre
strani: često popravlja neumne in iz
teh ustvarja vsaj — razumne.

Tisti, ki priznavajo, da od drugih
kupujejo modrost, so že tudi sami
modri.

Prijateljice med seboj:

— Moja sobarica je zelo diskret-
na, preden stopi v sobo, vedno
pogleda skozi ključavnico v vratih.

Ona: Odnesi takoj to pismo na
pošto!

On: Ampak v takem vremenu
ne bi človek niti psa ne izgnal iz
hiše.

Ona: Kdo ti je pa rekel, da vze-
mi tudi psa s seboj.

NAJBOLJŠE TAMBURICE

in mojsterske kita-
re ter mandoline z
jamstvom priporo-
ča znana izdeloval-
nica tamburice

Stjepan M. Gilg

Sisak št. 18

JUGOSLAVIJA

Naročite novi veliki ilustrovani
cenik tamburice, katerega po-
šljemo na zahtevo vsakomur
brezplačno. Odlikovan s tremi
zlatimi kolajnami in diplomami.
Dobavitelj tamburice za razna
pevska in šolska društva v
državi in inozemstvu.

Glas za resnico

OČROMNO ZNIŽANJE CEN Rata

~~25~~
19

45305-2203

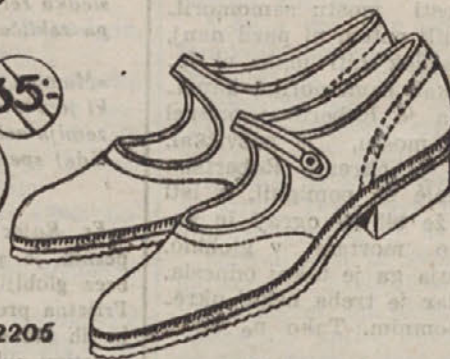
Vel. št. 35-42. Obutev za vsako priložnost... za delo na polju in doma, za polhovo, za sport in igre, je ta platnena čevljarica z nerazstavljenim gumijastim podplatom. Da omogočimo nabavo lažih vaskomur, smo jim znižali ceno od Din 25.- na Din 19.-. Otroški od št. 30-34 prej Din 19.-, sedaj samo Din 15.-. Moški od št. 40-47 prej Din 29.-, sedaj samo Din 25.-.

~~35~~
29

33425-2205

Močni, lahki za delo in štrpao. Iz platna v beli, drap ali sivi barvi, s nerazstavljenim gumijastim podplatom. Hodo smo omogočili vsaki gospodini nabavo lažih, saj smo jim znižali ceno od Din 35.- na Din 29.-.

~~35~~
29

35644-31

Vel. št. 35-38. Za turiste, bicikliste, akcente, za vsako delo na polju in za živahne otroke je najmočnejša, najudobnejša in najlažja naša čevljarica, izdelana iz krepkega platna s gumijastim nabobanum podplatom. Znižali smo ceno od Din 35.- na Din 29.-, da damo vaskomur možnost, da si jih nabavi. Otroške od št. 30-34 prej Din 29.-, stanejo sedaj samo Din 25.-. Moške od št. 39-47 prej Din 39.-, sedaj samo Din 35.-.

~~49~~
39

62895-9193

Najnovejši model. Čevljarica iz belega lanenega platna, modro kariran vzorec. Prej Din 49.-, sedaj samo Din 39.-.

~~59~~
39

70995-9134

Najnovejši model. Čevljarica iz belega lanenega platna, modro kariran vzorec z ravno odsekanim vrhom podplata. Prej Din 59.-, sedaj samo Din 39.-.

~~59~~
49

69995-1150

Za odpočitek nog, lahek, udoben in eleganten letni čevljar iz belega lanenega platna. Znižali smo jim ceno od Din 59.- na Din 49.-.

~~79~~
59

2395-14224

Model z Jadrana. Krasen čevljar iz belega nubuk usnja z usnjanim podplatom. Sedaj jih lahko kupite samo za Din 59.-, dočim so stali prej Din 79.-.

~~69~~
59

6945-3133

Eleganten čevljar k letni obleki. Kombinacija semlja z lanenim platnom. Napravi nogo majhno in elegantno. Prej Din 69.-, sedaj stanejo samo Din 59.-.

~~79~~
59

3395-14224

Model iz Nizze za elegantno damo. Prej Din 79.-, sedaj samo Din 59.-.

